

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce Lucie Blahutová
Název práce **HRY A ČINNOSTI NA ROZVOJ PRAVOLEVÉ ORIENTACE
U DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU**
Oponent PhDr. Jana Cachová, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce se zabývá problematikou pravolevé orientace u předškolních dětí, možnostmi jejího rozvíjení vhodnými podněty a aktivitami, rovněž testováním úrovně této orientace v rovině a v prostoru. Studentka si zvolila téma, které je stále aktuální, protože pravolevá orientace patří k základním dovednostem, jejíž základy si dítě buduje právě v předškolním období a upevňuje během prvních let školní docházky. Autorka vycházela z podrobné rešerše odborné literatury, přičemž jak v práci uvádí, publikace, které obsahují potřebnou teorii, jsou bohužel staršího data. Na základě shromážděné teorie sestavila sadu testových úloh, které individuálně zadávala vzorku vybraných respondentů, doplnila je pozorováním a rozhovorem s třídní učitelkou.

Práce je členěna na úvod, devět kapitol a závěr. Autorka charakterizuje předškolní věk a jeho specifika, vnímání prostoru a prostorové představy včetně prostorové a pravolevé orientace, předmatematické dovednosti. Dále popisuje použitou metodologii. Test je tvořen pěti aktivitami v rovině a pěti aktivitami v prostoru, zaměřenými na prostorovou a pravolevou orientaci. U každé aktivity je podrobný popis, rozbor získaných výsledků a vyhodnocení.

Co se týče vhodnosti testových úloh, domnívám se, že některé úlohy nejsou jednoznačně zadány (některá úskalí zmiňuje v práci sama autorka). Skříň v rovině i v prostoru – dvojice úloh je velmi podobná. Skříň v prostoru určují také pouze dva směry – nahoru a dolů, doprava a doleva. Skříň v rovině je rovinným obrázkem, avšak prostorového předmětu. Zajíčková cesta v rovině je obdobou hledání pokladu – také jen dvěma směry, dopředu dozadu, doprava doleva (zajíček v rovině – nahoru dolů na papíře opět může být nahlíženo jako dopředu dozadu v rovině). Obrázek cesty zajíčka v rovině je pro děti přehlednější, mají nadhled, hledání pokladu tak přehledné není z důvodu velikosti. U popisu obrázku je možné se vyhnout nejednoznačností tím, že pravolevou orientaci budeme vztahovat pouze k obrázku jako celku. U prostoru možná začít: Kde máš pravou ruku? Děti mohou ukázat i směr. Kde máš levou ruku? Které věci máš po levé ruce? Atd. Pro popis v prostoru by mohly být dopředu v prostoru rozmístěné nějaké jasně umístěné předměty, o které by se dítě mohlo při popisu opřít. U skládání čtverců na papír se úkoly řetězí, stejně u skládání kostek v prostoru může docházet k nesené chybě, což znesnadňuje testování. U stavění kostek podle pokynů mohlo jít o to, že děti vnímaly směr stavění, čímž se mohl lišit směr o 90° (vlevo a dopředu). Zároveň je zde nejednoznačný směr dopředu dozadu.

Vedle předložek a příslovcí, které určují orientaci v prostoru, je možné používat slovesa pohybu s předponami, které směr vyjadřují.

Str. 26 *...některá čísla jsou prostorově či pravolevě převrácená (p, b, d, P, V, 6, 9, ...)*... jde o středovou a osovou souměrnost.

Co se týče výzkumu, porovnání chlapci versus dívky na tak malém vzorku respondentů nedává smysl.

Jazykovou stránku práce snižují četné překlepy (např. str. 26 *vývojová škola* - má být škála) a interpunkční chyby.

Str. 25 – podle Zelinkové (2003) uvádí studentka, že PLO na osobě obrácené proti sobě (v 10 letech dítěte); PLO při pohybu v prostoru (mezi 11. a 15. rokem dítěte) – myslím, že touto úrovní by se dala popsat práce s robotickými hračkami (Bee-Bot), ale např. i při hraní s autíčky a zatáčení jimi na koberci se silnicemi; u robotických hraček děti PLO aktivně zvládají v nižším věku.

Závěrečné doporučení:

Práce je zpracovaná na odpovídající úrovni. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou .....

Datum a podpis autora posudku:

V Hradci Králové 1. 6. 2024

PhDr. Jana Cachová, Ph.D.